

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

A' magyar hadügyministeriumtól a' 6-ik és 8-ik hadmegye főparancsnokságnak N. Váradon.

A' menyinyiben a' tisztelt főparancsnokság rendelkezése alatt oly külföldi császári tisztek voltak, kik Magyarország ellen fegyvert nem fogva tartóztattnak viszza: utasittatik a' főparancsnokság, minden ilyen tisztekre nézve az ország kormányzójának f. hó 19-én 6312. k. sz. a. kelt azon rendeletét követni, mely szerint minden külföldi születésű császári leköszönt tiszt, ki a' haza ellen fegyvert nem fogott, utilevéll ellátván, hazájába elbocsátható, hogy ha lekötelezi magát, hogy Magyarország ellen nem harczol, és honunk állapotáról katonai tekintetben az ellenségnek semminemű felfedezéseket nem tesz, azonban az ily tisztek uti költségbeli felségelésökkel az álladalom nem terhelhetetik, kivéven az oly rendkívüli eseteket, ha egy másik különös érdemeinél fogva igényelae azt.

Debreczen, maj. hó 21-én 1849.

A' helyettes hadügyminister,
Klapka, m. k.
tábornok.

Ezen tisztelt rendelet a' 6-ik és 8-ik hadmegyék főparancsnokságától oly meghagyásalküldetett át a' kolozsvári térparancsnokságnak, hogy a' 8-ik hadmegyében eső minden polgári és katonai hatóságokkal szükséges tudás 's hová leendő alkalmazkodás tekintetéből tudassék; ugyanazért midőn a' tisztelt rendelet ezennel köztudomásra jutatik, annak teljesítésére illető hatóságok egyszersmind hivatalosan felhivatnak. Kolozsvártt maj. 31-kén 1849.

Alezredes térparancsnok ur beteg levén
Thót Samu,
tér százados.

Tatrasi Lászlónő, Balog Juliána, és özvegy Zombori Istvánnő, Alsó Rózália, a' hon szükségére öntendő ágyuk anyagául egy harangot aján-

dékoztak, mely rendelkezésem alá be is küldetett. Fogadják a' haza nevében szives köszönetemet érte! Kolozsvártt, május 30-kán 1849.

Országos teljhatalmu biztos,
Szentiványi Károly.

Nem hivatalos rész.

Régen, maj. 24. Mielőtt innen távoznám, ezen helység multja, jelene és jövője felett magyar polgári kötelességem néhány igaz szót — ha az némelyekre nézve keserű volna is — szólani.

Szász-Régen szász lakói rendkívül elgazdagodtak volt, mert ezen helység a' Maros partján ott fekszik, hová a' Maros a' közel fekvő havas minden kincseit több évek óta, mióta t. i. a' tulajdszat fölemelkedett, hátán hordotta. Ezen szász lakosok gazdagságukat roztra használták. Kevés kivétellel gyűlöttek a' magyart. És oda vitték volt dolgukat, hogy a' megyének még a' forradalom ideje előtt minden engedelmességet tényleg fölmondottak. A' habsburgok erdélyi udvari cancellariáján és a' volt főkormányzóságnál a' megye hatósági jogait önkényileg letiporták. A' vesztegetés mesterségéhez igen jól értettek; és a' királyok kegyenczeinél már csak azért is, mert a' magyarok ellen ármánykodtak, nagy becsben voltak. Így időről időre mind inkább elhatármásodtak — miglen magokat a' megye hatóság fölé emelték.

Az unio megtestesült nagy eszméjében látták az igazság, az egyenlőség, a' nemzeti hatalom fölemelkedését; látták azt, hogy ha megerősödött a' nemzet, kifejlődött a' köz nemzeti érzelem, a' köz szabadság a' királyok és azok kegyenczeinek zsarnok hatalmát, melynek árnyékában bukáltak, megtöri; látták azt is, hogy a' magyar nemzet akkor kézületlen volt, nem voltak seregei mint az áruló királynak: tehát azt hívék, hogy ütött az óra, melyben a' tulnyomónak vélt erővel szövethetve az általok gyűlölt magyar nemzetet, kik nélkül e' szép országban gazdáknak hívék magukat, lábakkal taposhatják, kiirtatják.

Ezért mindjárt a' több erdélyi szászokkal a' magyar nemzet ellenségével szövethettek az unio

ellen. Inspruckba az unio ellen követeket küldöttek, és a' vidéken az oláh nép fellázítására éjjel nappal bujtogattak. Urbánt rabló táborával magokhoz hívták. Vele a' magyar nemzet ellen mint nyilvános ellenség fegyvert fogtak, harcoltak.

Büntelen magyar egyéneket Urbán rabságába hurczoltattak, közhelyen a' piacon legyilkoltattak és a' vidéket kirabolatták.

A' székelyek ezen helységet fölégették. De ez rájuk nézve nem volt büntetés. Ők becsesebb javaikkal elfutottak. 'S a' közel vidékről félig hamvadó házaik fekete-sárga lángjainál még dühösebb bosszút esküdtek a' magyar ellen. Alig volt kivétel közöttük, én csak kettőt tudok, az öreg Vagner Samut a' polgármestert és Vagner Daut a' postamestert, kiket épen azért, mert magyar érzelműek voltak, Urbán hivatalaikból lecsapott.

Erdély vészes napjaiban borzasztó volt az itt lakó magyarok helysége. A' terhek, melyeket hordozni a' guay, a' megalázás, melyet szenvedni kellett nyomorultabbakká tette őket, miat voltak a' hindu páriák. Mindenki szabadon pofozta, pökdöste, rugdosta, befogta és megölte.

A' magyar hadak győzelme meghunyászkodottakká tette ezen régeni szászokat külsőkép. De nem titok, hogy egész télen és tavaszon a' muszákra vártak. Csak egy pár hete, hogy egy Helrich nevezetű megfélemegette a' felebb említett postamestert, mikéint „fordul a' koczka és akkor jaj neki.“ Kossuth bankjegyeit még most is szidják és aljas szavakkal illetik Régen helység piacán.

Mig mostani honvéd vadász zászlóaljam mozgó csapat volt azon feladattal, hogy Felső-Tordamegyében a' bűnösöket, kik a' magyar nemzet kiirtására példátlan gonosszággal összeesküdtek volt, a' rögtön törvényszékek beszoáltassam 'sat. nem tehettem, hogy a' szászrégeni főbűnösök befogatását és az ellenöki kinyomozást mellőzzem.

Ugy hiszem az elsorolt tények, melyeket ezen a' vidéken a' gyermek is, mely beszélni tud, emleget; az oláh nép pedig, mely tárgya volt a' fellázításnak, az igazság kiszolgáltatására kétkedve 's elszomorodva tekint, látva a' főbűnösök sértetlenségét, mig ezek büntetlen maradásokban csak egy újabb okot találnak az ellenséges mérények folytatására, eléggé indokolják a' szászrégeni főbűnösök büntetlen nem maradhatását.

A' befogatás megtörtént. A' nyomozás már végén járt, midőn Kolozsvárra kellett mennem.

Mig Kolozsvárt lennék, a' befogott szászok közül néhányan folyamodtak volt országos biztos Csány uchoz, honnan azon feltételes intérvény jött, hogy azokra, kik csak political bűnösök, a' büntetés kiterjed. Erre azon vegyes polgári bizottság, mely egy általam kirendelt mozgó csap-

patbeli tisztel működött a' bűnösök irányábani kinyomozáson a' nélkül, hogy engemet megkérdezett vagy a' tisztelt intérvényt elküldi, a' befogottakat elbocsátotta.

Nem vonom kétségbe az elbocsátók tiszta jellemét. Mag vagyok győződve, hogy a' magyar nemzet ellenégeit nem pártolják. Az elbocsátás az intérvény félreértéséből történt.

A' vért nem kívánom. Soha életemben egy férget ok nélkül meg nem öltem. De az igazság iránti érzés keblemben meg volt sértve. Fajt kimondhatlanul lelkemnek, hogy mikor ezeknél kisebb bűnösök halállal büntetettek — ezek a' főbűnösök büntetlen maradványok az igazságot — mint ha most is a' pártfogások korát élők, hogy az igazság büntető hálójában csak a' kis legyek akadnak meg. Az elbocsátáskor Melczar a' legfőbb bűnös nyilván guayolodni merészelt — mondván: „Iám a' fő bűnös szabad.“

Tehát kettős kötelességemnek tartottam, mint magyar polgár és mint kire ezen eljárás, volt mozgó csapat vezetési állomásomnál fogva bizatott, azokat, kik elbocsátottak és megtalálhattak, újból befogatni, Tordara a' rögtön törvényszék elé küldendő. Azonban értesülve Tordamegye derék kormány biztosá Ugron István urnak, ki a' political bűnnek ide vonatkozó rendeletében igen helyes értelmezését adta, intérvényéről — az újból befogottakat azonnal átküldöttem a' Régen vidéki főszolgabíróhoz.

En reméltem, hogy mind az érdemes főszolgabíró, mind az illető rögtön törvényszék megteszik a' nemzet irányábani kötelességeket, miszerint a' szászrégeni főbűnösök büntetlen maradása ne legyen tovább is barát és ellenség előtt oly nyilvános botrány.

Hogy ellenségeink iránti kimélet, 's elvesztegetett nagylelkűség célra nem vezet — a' múlt év borzasztó példája bebizonyította. Ellenségeink a' kiméletet épen nem tartják erénynek. 'S mig mi őket kiméljük, ők hajlamaikban irántuk semmit nem változva, vesztünkre újabb terveket koholnak. Hasztalan győznek vitéz sergeink, ha az ellenséget meg nem semmisítettük.

Kimélet a' jók, de a' legigazságosabb bosszú 's kérelhetetlen büntetés a' gonoszok iránt!

Szabó Lajos,
öröggy.

Szászváros, május 20. E' reactionarius város és vidékek jelenéről egy pár szót. Mióta kormány biztosunk gr. Kun Gothard városunkba érkezett, meglehetősen élénkség van közöttünk, mely élénkségnek nem kis tevő része a' hunyad megyei volt nemesség, kik minthogy főispánuk itt van, gyakran belátogatnak Szászvárosra. A' függetlenség kihirdetésére kormány biztosunk népgyűlést

tartott; felolvastatta a' classicus szerkezetű függetlenségi nyilatkozatot, melyet több ízben kitörő éljen 's néhány tompa veszszen szakított félbe; legjobban tetszett nekünk, mikor a' szende Zsófi aszszonyságról volt a' szó! Népgyűlésünket nagy mértékben élénkíté az épen akkor itt volt, 11 dik zászlóaljunk. Függetlenségünket egyházainkban is megismerték! Az ég is mosolygot örömben 's vidor napsugárok kíséretében öröm könnyeit bocsátotta áldásul reánk; este a' várost ki-világítottuk 's táncz-vigalmat is rendeztünk, melynek jövedelme beteg honvédeknek ápolására fordítatik. A' függetlenségi nyilatkozat fölolvását követte, egy zsebből kivonat kész hódolati nyilatkozat, melyre lényeges észrevételeink lettek volna, de áthatva a' perc nagyszerűségétől mellőztük, vagy is inkább nem volt időnk észrevételeket tehetni.

Egy nevére büszke magyar.

Marosszékről kiállítani rendelt tartalék zászlóalj besorozása ügyében. (Folytatás a' Honv. 125-ik számához.)

Eljött majus 15-ke és a' 250 bésorozatból megjelent 58; 's ezek közül többen kormánybiztosi felmentő levéllel; én azonban, mint már bésorozotakat zászló alá esketém, elbecsáztatásuk iránti kérelmükkel a' főhadiparancsnokhoz utasítván. Midőn esküjököt elég lelkesüléssel letennék, azon perczen érkezik a' marosszéki kormánybiztos urnak következő tartalma nyomtatványa: „Polgár társaim! Örömmel közlöm veletek az ország kormányzójának a' nagy Kossuthnak igazság szerető rendeletét, 's büszke vagyok vele, hogy a' határszéli katonaság kiállítását törvénytelenységét látva, azt jó eleve magam fejtől megszünttettem, 's a' katonai felsőbbséget a' megye polgári hatóságon felül emelkedni nem engedtem, hogy az igazság szerető Kossuth a' hű székelyein igazságtalanságot gyakorolni nem enged. Éljen Kossuth! éljenek é' megye mindegyik lakosai! Kelt Maros-Vásárhelyt, majus 15-én 1849. Dobozy István, s. k. kormánybiztos.“

Ezzel együtt közöltetik vélem a' fent idéztem ország kormányzó előki rendelet, melyben a' székelyeknek eddigi örökös határörkődési terbeszolgálatát megszüntetni parancsoltatik, és a' kísérő átirat további bésorozási működésemet megszünteti. A' felesketett ujonczok, szeretnének, bár míg fegyvert kaphatának haza menni; 's én, mivel még tiszték kinevezve nincsenek, ünnepe harmad napjaig csak azon tekintetből is, hogy az álladalmat haszontalan fizetéssel ne terheljem, új vitézeimet hazra bocsájtottam, míg magam Kolozsvárra siettem. Hol az új kormánybiztos urnak működésem akadályait előadám, kitől azon választ nyertem, mi-kiat Czecz tábornok urnak, és a' miniszteriumnak

további rendelkezése végett ez ügy át fog iratni. És most Marosszéken megszünt bésorozási működésem, holott csak Atosfalvat hozom fel, e' falu népes, 's még is csak két katonája van, kik a' mult őszszel toborzáson állottak bé; 's a' szék-város és falvai telvék oly fiatalokkal, kik a' haza védelmére alkalmasok lennének, és sokkal alkalmasbak a' Csik-, Udvarhely- és Háromszékből a' többi tartalék zászlóaljakba a' 40 's azon felüllevő évesekből bésorozottaknál. Oláhaink még most is beszélgetik, hogy az imperatu (hihetőleg Jank) három tábornot gyűjtött a' magyarok ellen. Az orosz interventio jó rendén nem a' fuvatlan indult szelek közé tartozik és Marosszék még is késik ujonczokat adni azon zászlóaljakba, melyek a' Veres-torosytól Vaskapnig terjedő határörzésre rendelvek.

Igen ohajtandó volna, ha a' kormány ezen zászlóaljaknak a' mostani ujonczozás alkalmával gyűlendő magyarajku ujonczok bésorozásával ki-egészítését mielőbb megrendelné, mert jól meg-jegyzendő, miszerint a' fent érintett vonal merőben a' jelenleg is Puchner alatt ellenünk harczoló oláh határörök családainak laktanyája.

P. H. D.
őrnagy.

Beaztercze város részéről a' nasszói és bezterczei korházban szilődő honvédek számára következő adományok küldettek bé név szerint:

Betyes Stéfán 1 ing, 1 labravaló; Herbert Márton 1 lepedő, 1 kendő, 1 ing és 1 gatyá; Láni lelkész 1 ing, 1 gatyá, 1 lepedő, 1 kendő, 1 nyári kaput; Régius 3 darab rongyos ing; Galter Heinrich egy kis csomó rongyot 's egy kevés tépettet; Soltész József 1 gatyá; Stebriger Márton 1 ing; Kroner Márton 2 gatyá; Tome 1 ing; Bred 1 ing; Badáker 1 ing; Láni 3 ing; Brozer 1 ing; Schaller 1 ing; A. C. S. T. név alatt 1 lepedő; Kovács Antal 2 ing; Henter György 1 ing; T-extoris Daniel 1 ing, 1 gatyá, 1 lepedő; Hooger János 1 ing, 1 gatyá, 1 lepedő; Schuster János 1 ing; Berger Traugott 1 ing, 1 gatyá; Brozer György 1 ing, 1 gatyá; Lang András 1 lepedő; Pellior Gáspár 1 lepedő; Schmidt Pal 1 lepedő; Lieb Traugott 4 ing, 1 gatyá, 1 párnabaj; Ládai kereskedő 2 új jó ing, 2 jó gatyá, 1 jó lepedő; Veisz Jánosné 2 lepedő, 2 kendő, 2 gatyá, 3 ing; Schmidt Rimmel 1 ing, 1 gatyá; Albrik Károly 1 ing, 1 gatyá; Vagner 1 gatyá; Schalmerin 1 ing, 1 gatyá; Czobel Martin 1 ing; Czinet Mihály 1 ing; Knal Gottfried 1 ing; Orendi Samu 1 ing; Valmaninné 1 ing; Vesztinné 1 ing, 1 gatyá; Miller egy ing, egy gatyá; Schwarcz Fridrik egy ing, egy gatyá; Soltész 2 ing, Veisz Keisztóf 1 gatyá, Fuások Mihály 1 ing, 1 gatyá; Fleiser Mihály 2 gatyá; Thome Daai 1 ing, 1 gatyá; Angyalosi György

1 ing, 1 gatyá; Schnster János 1 gatyá; Teil Samu 2 ing; Verner Mihály 1 ing; Galer Márton 1 ing, 1 gatyá; Sponer Mihály 1 ing, 1 gatyá; Béner Mihály 1 lábravaló; Véber János 1 ing; Ferencz Mihály 1 ing; Sporer György 1 ing; Misz János 1 gatyá; Selenk Mihály 1 ing.
(Vége köv.)

Vegyes hírek.

— A' pesti Marcius szerint Sopronból jött utasok beszélnek, hogy a' császár unczokat akart szedni Magyarországból, ha a' fiatalság, 40 évesekig meg nem szökött volna a' császári kegyelem elől. A' szökést németek és horvátok kezdték meg, későbbek mindeneket a' rabló császáriak prédájára hagyni, mintsem fegyvert fogjanak a' ledölt iron támogatására. Azután önkintéseket kísértett meg a' császár gyűjteni foglaló pénzzel. Így sem boldogult. 'S még sem nyílt föl szeme a' boldogtalannak, hogy lássa a' nép gyűlöletét.

— Buda ostromában polgárok is vettek részt, vetélkedvén a' falak megmászásában honvédeinkkel. Ezek részint diszjeleket, részint pénzjutalmat kaptak.

— Az osztrák soldatesca anynyira ment kétségbeesési szemtelenségében, mikép Budavár bevétele előtti napon is azt hirdettette falragaszokban, hogy Hen czi kitörvén a' várból úgy elverte a' magyarokat, hogy mérföldnyi távolságban sem mernek többé mutatkozni. Isten adja, hogy minden győzelmők ilyen igaz legyen!

— Egy konstáncrinapolyi majus 7-i számában ez áll: Sir Canning angol követ egy nótát nyújtott bé a' portának, mikép az orosz sergek átmenete a' fejedelemségeken Anstriába, Angolország részéről a' Török birodalom megsértésének fog tekintetni. Mert Anglia elhatározta a' magyarok ügyét pártfogása alá venni.

— Egy pétervári orosz lap majus 11-i számában Miklós czárnak egy proclamatioja van közölve, melyben tudtul adja az oroszoknak, hogy miután az osztrák császár azon kéressel járult hozzá, hogy közös ellenségek, a' magyarok ellen, segítené őt, e' kérelmét meg nem tagadta.

— Párisban május 15-kén gr. Teleki László hosszason volt a' fr. külügyministernél. Párizsi lapok azt hiszik, hogy fontos irományokat közölt vele Kossuthtól.

Előfizetési hirdetmény.

Egy pár hét múlva ime a' „Honvéd“ is félévet élt le. Legyen áldott érette a' magyarok

istene és hála azon férfinak, kinek „legyen“ szavára lettünk és védpaiasa alatt ez óráiglan háborítlanul működünk.

Folytatni szándékszunk pályánkat, hisz meny nyivel szebb és eseménydusabb jövő mesolyg jelenleg előnkbe, mint pályánk kezdetén, a' mult januarius napjaiban.

Ezennel tehát előfizetést nyitunk a' „Honvéd“ jövő, jul.—decemb. félévi folyamára.

Sokat nem ígérünk; igyekezni fogunk, többet tenni.

Leszünk vidéki lap, az egy Magyarország egyik vidéki városában.

Országot, kormányzatot közösen érdeklő kérdésekhez járulni fogunk mi is véleményünkkel, terjesztetni igyekszünk mi is a' legjobbat, ostromolni a' rosztat. Kezdeményezni a' fővárosi lapok dolga.

Vidékünknek, városunknak a' hon közös érdekeivel össze nem ütköző érdekeit előmozdítani, az itteni eseményeknek hű és eredeti forrása lenni.

Részrehajlók sohasem. Igazságosok tevélegesen mindig; hallgatólag és elnézőleg csak akkor nem, ha a' hazának ártanánk vele.

Magyarország érdekesebb, 's a' Külföld hozzánk átszivárgó napi eseményeit, lapunk terjedelméhez képest röviden, de gyorsan 's a' hitelesebb források után közölni.

Szóval oly lapot adni, melyben az olvasó kevés pénzáldozattal, mintegy dióhéjba szorítva megtalálja mind azt, mihez különben csak több lapok terjedelmes hasábjainak elolvasása után juthatna.

Igy fogtuk fel hivatásunkat.

Előfizetési feltételek.

A' „Honvéd“ ezután is, vasárnapot kivéve, naponként fog megjelenni, eddigi alakjában; de sokkal jobb papíron, mint a' milyenre néhány nap óta a' szükség kényszerített.

Félévi díja: postán hetenkint négyszer küldve „ „ „ „ 6 f. 48kr.
 „ „ „ „ Kétszer 6 f. 24 —
 „ „ helyben borítéktalanul 5 f. 45 —

P. p.

Havonkénti előfizetést postán nem, csak helyben fogadunk el. egy ftjával pengőb.

Előfizetni lehet Kolozsvárt a' „Honvéd“ kiadó hivatalában b. Farkasutca 52 szám és a' szerkesztő szállásán b. Királyutca 21. szám alatt. M. Vásárhelyt Moos István ügyvéd, Szébenben Péchy János ügyvéd uraknál. És a' magyar álladalom minden postahivatalainál.